

Vejledning til FRISKOLERNEs Standardvedtægt maj 2019/2024

Formål

Hensigten med vejledningen er at give skolen hjælp til at udforme skolens vedtægt, således at den både passer til skolens ønsker og behov, samt opfylder kravene i vedtægtsbekendtgørelsen.

I vejledningen belyses de enkelte paragraffer med henblik på, at man på skolen kan tage stilling til, om der er behov for at tilføje yderligere bestemmelser eller formulere en given paragraf anderledes, end det foreslås i standardvedtægten.

Grundlag for vejledningen

Vejledningen knytter sig til "Standardvedtægt udarbejdet af FRISKOLERNE og godkendt af Undervisningsministeriet den 12. april 2019.

Standardvedtægten er udarbejdet i overensstemmelse med gældende bestemmelser om frie grundskolers vedtægter, som fremgår af:

- Bekendtgørelse nr. 980 af 8. oktober 2012 om vedtægter for friskoler og private grundskoler og
- Bekendtgørelse nr. 1164 af 25. september 2018 om ændring af bekendtgørelse om vedtægter for friskoler og private grundskoler (Indskrivning af frihed og folkestyre-kravet).

Om brugen af standardvedtægten – og ansvaret for ændringer

Den foreliggende standardvedtægt er en opdatering af standardvedtægten fra 2012. Anledningen til opdateringen er ændringsbekendtgørelsen fra september 2018, som indebærer, at skolerne skal indskrive frihed og folkestyre-kravet i vedtægten.

Der er ikke nogen frist for, hvornår frihed og folkestyre-kravet skal være indskrevet i skolens vedtægt; hvilket vil sige, at det skal ske næste gang, skolen i øvrigt finder anledning til at ændre sin vedtægt.

Udover indskrivningen af frihed og folkestyre-kravet er standardvedtægten opdateret på en række andre punkter ud fra de erfaringer, der er indhøstet siden 2012.

Standardvedtægten er godkendt af Undervisningsministeriet. Hvis skolen ønsker at fravige standardbekendtgørelsen ved at tilføje flere bestemmelser eller omformulere nogle af de foreslåede paragraffer, er det meget vigtigt, at skolens bestyrelse sikrer sig, at de tilføjede eller omformulerede paragraffer er i overensstemmelse med den gældende vedtægtsbekendtgørelse. Tilsvarende er det naturligvis også vigtigt, at samtlige krav i

vedtægtsbekendtgørelsen er opfyldt. Derfor skal man også være påpasselig med at slette paragraffer, som fremgår af standardvedtægten.

Standardvedtægten er et tilbud, som skolen kan vælge at bruge. Det står skolen frit for at udforme sine vedtægter på en anden måde, så længe skolens bestyrelse sikrer sig, at vedtægten overholder lovgivningens krav.

Nyoprettede skoler og skoler, der fusionerer, skal have deres vedtægter godkendt af Undervisningsministeriet.

Skoler, der allerede én gang har fået deres vedtægter godkendt af Undervisningsministeriet, er selv ansvarlige for efterfølgende ændringer og skal således ikke sende de ændrede vedtægter til godkendelse.

Det er bestyrelsens ansvar, at vedtægten er gyldig. For at være gyldig skal vedtægten dels opfylde kravene i vedtægtsbekendtgørelsen, dels være offentliggjort på skolens hjemmeside, hvor også datoen for offentliggørelse skal fremgå. Endvidere skal eventuelle ændringer af skolens vedtægter være godkendt og vedtaget på en lovlig måde, hvilket vil sige på den måde, som det fremgår af den uændrede vedtægt.

Vejledningen – og standardvedtægten - er udarbejdet af Friskolernes Hus, som står til rådighed for sparring og rådgivning om udformningen af vedtægter.

Maj 2019

Friskolernes Hus

Vejledning og kommentarer til paragrafferne i standardvedtægten

Til § 1

De åbne felter skal udfyldes med skolens navn, adresse, hjemstedskommune og oprettelsesdato. Oprettelsesdatoen er normalt datoen for den stiftende generalforsamling. CVR er det Centrale Virksomhedsregister, som er statens stamregister for virksomheder. CVR-nummer udstedes af Erhvervsstyrelsen via „virk.dk”.

Hvis skolen har en skolefritidsordning (SFO) eller driver dagtilbud og heltidsskolefritidsordninger efter friskolelovens § 36 a. og § 36 b., bør man overveje at nævne disse aktiviteter sammen med kernevirkomheden ”grundskole med...”.

Hvis man ved oprettelsen er i tvivl om, hvorvidt man på et senere tidspunkt vil udbygge med SFO, børnehave eller vuggestue, kan man anvende en formulering, der viser, at skolen ikke har forpligtet sig til at udbyde disse aktiviteter, men at der er mulighed for det, fx ved at skrive:

”Skolen kan udbyde.... ”

Afdelinger: Med virkning fra den 1. august 2019 træder en ændring af friskoleloven i kraft, som giver skolerne mulighed for at etablere en afdeling et andet sted i kommunen eller i nabokommunen. Denne mulighed kræver blandt andet en vedtægtsændring, som ikke er

indarbejdet i denne standardvedtægt. Skoler, der planlægger at oprette en afdeling, opfordres til at søge rådgivning i Friskolernes Hus.

Til § 2

Det er et krav, at skolens formål beskrives som skoledrift i henhold til friskoleloven, herunder at kravene om frihed og folkestyre, demokratisk dannelse og ligestilling mellem kønnene nævnes, således som vedtægtsbekendtgørelsen angiver.

Skolen kan, ud over den krævede formålsbeskrivelse, anføre yderligere formål, herunder anføre skolens værdigrundlag som en del af sit formål. Det anbefales dog at anvende en kortfattet og stram formulering, da det ikke kan udelukkes, at den samlede formålsformulering vil kunne indgå i et juridisk vurderingsgrundlag, fx i en civil retssag.

Til § 3

Paragraffen indeholder kun obligatoriske bestemmelser. Det bemærkes, at begrebet skolekreds beskrives nærmere i § 4.

Til § 4

Bestemmelsen i § 4 stk. 1 er obligatorisk og knyttet til friskolelovens bestemmelse om, at forældrekrederen består af den personkreds, der har forældremyndighed over de indskrevne elever på skolen. Forældrekrederen består altså også af forældre, der ikke har fælles bopæl med eleverne. Såkaldte „bonusforældre” kan altså ikke være medlem af forældrekrederen, hvilket i øvrigt også gælder for biologiske forældre, der ikke er indehavere af forældremyndighed.

Forældrekrederen fører det nære tilsyn med skolens drift og skal inddrages i spørgsmål om tilsyn med undervisningen. Forældrekrederen vælger desuden én eller flere tilsynsførende, medmindre skolen beslutter at gennemføre selvevaluering efter en godkendt model, jf. friskolelovens § 9 e.

Bestemmelsen om skolekreds i § 4 stk. 2 er ikke et krav. Imidlertid er det almindeligt, at friskoler har en skolekreds, fx for at give ”bonusforældre” og andre interesserede en stærkere tilknytning til skolen – herunder adgang til generalforsamlingen.

Ved en skolekreds forstås her en medlemskreds, der omfatter såvel forældrekrederen som andre, der er godkendt af bestyrelsen som medlemmer. Ved ”andre medlemmer” menes typisk bonusforældre, biologiske forældre uden forældremyndighed, kommende og tidligere forældre, samt eventuelt personer fra et lokalt eller holdningsbaseret bagland.

Ved skoler, der har en børnehave og/eller vuggestue, vil det være oplagt, at forældrene til børn i børnehaven/vuggestuen sikres medlemskab af skolekrederen via vedtægten. Med det formål kan § 4, stk. 2 formuleres således:

”Stk. 2.

Skolekrederen er baggrund for skolens virke. Skolekrederen består af skolesøgende børns forældre (forældrekrederen), forældre til børn i dagtilbuddet, samt andre, der af bestyrelsen godkendes som medlemmer. Bestyrelsen fastsætter kontingent for medlemskab af skolekrederen. Bestyrelsens afgørelse om medlemskab kan indankes for generalforsamlingen såvel af den, bestyrelsen har afslået at optage, som af et eventuelt mindretal i bestyrelsen.

Til § 5

Bestemmelserne for medlemskabet af skolekredsen indeholder både objektive forhold vedrørende økonomi og skønsmæssige forhold angående loyalitet og modarbejdelse af skolen.

Retten til at drive skole med skolekreds (altså en medlemskreds ud over den lovbestemte forældre-kreds) forudsætter, at vedtægterne indeholder tydelige bestemmelser for medlemskabet. Bemærk, at reglerne om fremmøde som forudsætning for stemmeafgivning, med denne formulering kun gælder for medlemmer af skolekredsen. Reglen – som ikke er obligatorisk – er indsat af hensyn til at sikre forældre-kredsens indflydelse på skolen. Den foreliggende formulering betyder, at skolen kan beslutte, at forældre-kredsens medlemmer kan stemme pr. fuldmagt, når forældre-kredsen skal vælge bestyrelsesmedlemmer m.v.

Bemærk, at adgangen til at stemme pr. fuldmagt ved valg af tilsynsførende, hvor kun forældre-kredsens medlemmer kan stemme, er begrænset, således at der alene kan gives stemmefuldmagt til en person, man deler forældre-myndighed med (jf. Bekendtgørelse om valg og certificering af tilsynsførende ved frie grundskoler § 3, stk. 2).

Det anbefales, at skolen fastsætter klare regler om i hvilket omfang, der kan stemmes pr. fuldmagt på generalforsamlingen – se bemærkning til § 9.

Bestemmelsen i § 5, stk. 3 om eksklusion fra skolekreds, og dermed også fra forældre-kredsen, hvis medlemmet har børn på skolen, er en yderst alvorlig sanktion. Man bør derfor nøje overveje, såvel hvilke begrundelser, der kan være for en eksklusion, som spørgsmålet om, hvorvidt bestyrelsens beslutning om en eksklusion skal kunne påklages. I standardvedtægten foreslår vi, at en afgørelse kan påklages til skolens generalforsamling dels af hensyn til, at den ekskluderede er behandlet sagligt og retfærdigt, dels for at modvirke, at eksklusion overvejes, uden at der er tungtvejende grunde.

Bemærk, at friskolelovens § 4a og FN's børnekonvention skal iagttages, såfremt en eksklusion fra skolekredsen medfører, at én eller flere elever ikke længere kan gå på skolen. I praksis betyder det, at der ikke kan træffes beslutning, før børnene har været hørt, således at børnenes perspektiv og eventuelle synspunkter (udsagn – slet ordet udsagn) kan indgå i beslutningsgrundlaget.

Til § 6

Tilsynsbestemmelserne fremgår af friskolelovens kapitel 3 og af „Bekendtgørelse om valg og certificering af tilsynsførende ved frie grundskoler”, samt „Bekendtgørelse om selvevaluering ved frie grundskoler”.

Bemærk, at skoler, der har indskrevet mere detaljerede bestemmelser om tilsyn og valg af tilsynsførende, fx at valgperioden er 4 år, skal ændre disse bestemmelser således, at de stemmer med gældende regler – fx er valgperioden for indeværende højst 2 år.

Til § 7

Friskoleloven stiller ikke krav om, at skolen har en generalforsamling. Enkelte skoler afholder ikke generalforsamling, idet bestyrelsesmedlemmerne udpeges på anden vis. Det er dog absolut undtagelsen, at skolen ikke afholder generalforsamling.

Under alle omstændigheder skal der afholdes et valgmøde, hvor forældre-kredsen kan vælge mindst 2 forældre, som skal indtræde som bestyrelsesmedlemmer. Friskoleloven

indeholder nemlig et krav om, at mindst 2 af bestyrelsens medlemmer skal være valgt af og blandt forældrene.

Generalforsamlingen blev tidligere ofte beskrevet som skolens øverste myndighed; men en sådan bestemmelse er ikke længere gyldig, jf. friskoleloven og generelle bestemmelser for selvejende institutioner. Skolens øverste myndighed er bestyrelsen, som dog i begrænset omfang kan træffe beslutninger sammen med en generalforsamling. Endvidere kan generalforsamlingen tillægges visse opgaver og beføjelser, fx valg af bestyrelsesmedlemmer, afsætning af bestyrelsesmedlemmer, som generalforsamlingen har valgt, beslutning om vedtægtsændringer eller lukning af skolen efter indstilling fra bestyrelsen.

Den foreliggende formulering udnytter muligheden for, at skolens medlemmer inddrages ved beslutninger på de områder, friskoleloven giver mulighed for det. Dog har vi valgt at se bort fra muligheden for, at generalforsamlingen godkender pantsætning af fast ejendom, da det i praksis oftest blot medfører en tung og mere besværlig procedure uden et reelt økonomisk indhold for skolens medlemmer.

Til § 8

I de tomme felter skal der indsættes antal bestyrelsesmedlemmer og antal medlemmer af forældrekrede/skolekreds, der kan forlange en ekstraordinær generalforsamling afholdt.

Til § 9

Indholdet i denne paragraf må anses som obligatorisk, hvis skolen har generalforsamling. Beslutninger om „almindeligt flertal” er bestemt i vedtægtsbekendtgørelsen, idet der i vedtægten kun kan indsættes bestemmelser om kvalificeret flertal på afgrænsede områder.

Jf. bemærkningen til § 5 kan det overvejes, om der skal tilføjes en bestemmelse angående adgangen til at stemme pr. fuldmagt. Det er imidlertid ikke nødvendigt, idet man – på dirigentens foranledning – kan vælge at tydeliggøre reglerne/proceduren for afviklingen af den konkrete generalforsamling ved starten af mødet.

Det anbefales, at bestyrelsen overvejer at udforme en procedure for afviklingen af generalforsamlingen, som skal vedtages af generalforsamlingen, og som kan udsendes sammen med indkaldelsen til generalforsamlingen. Proceduren kan gælde i flere år og bør kun ændres, hvis erfaringen taler for, at en ændring kan forbedre afviklingen af generalforsamlingen. Udover bestemmelser om fuldmagt kan en procedure præcisere dirigentens beføjelser og regler om afstemninger, herunder hvornår der kan forlanges skriftlig afstemning.

Til § 10

Bestyrelsens størrelse skal angives med et fast antal medlemmer på mindst 5 personer. Det er dog almindeligt forekommende, at antallet er 7, og i sjældnere tilfælde 9, medlemmer. Der skal iagttages en balance mellem tilstrækkeligt antal ressourcer i bestyrelsen, muligheden for at have en mangfoldighed i bestyrelsen, som matcher skolen, og endelig at arbejdet og beslutningsprocesser kan forløbe effektivt og hensigtsmæssigt.

Den foreliggende standardvedtægt er formuleret ud fra en forudsætning om, dels et flertal af forældre i bestyrelsen, dels at der afholdes separate valg i henholdsvis forældrekrede og skolekreds. Når kun to bestyrelsesmedlemmer – svarende til lovgivningens mindstekrav – foreslås valgt af og blandt forældrene i forældrekrede, skyldes det, at et flertal af forældre i bestyrelsen i praksis (som regel) er sikret gennem generalforsamlingens

sammensætning af forældrekrede og skolekreds, herunder at forældrekrede kan tilgodeses ved at indskrive regler om at forældrekrede medlemmer kan stemme pr. fuldmagt. Men det er klart, at der teoretisk er en mulighed for, at en skolekreds kan vinde flertal i forhold til antallet af forældre i bestyrelsen. Derfor bør antallet overvejes – se eksempler nedenfor.

Bestyrelsen har ansvaret for, at kun forældre med forældremyndighed opstiller og stemmer ved afstemninger i forældrekrede. Tilsvarende har bestyrelsen ansvaret for, at kun personer, der er medlemmer af skolekreds, opstiller og stemmer ved afstemninger i skolekreds. Bemærk, at som følge af, at forældrekrede medlemmer i denne standardvedtægts forståelse også altid er medlemmer af skolekreds, vil et forældrekrede medlem kunne deltage i valg både i skolekreds og forældrekrede.

Selvom bestyrelsesmedlemmer vælges af to separate valgforsamlinger, kan det i vedtægten sikres, at bestyrelsens flertal udgøres af forældre. Det kræver dog, at der i stk. 1 i § 10 er anført et mindste antal forældre, der udgør et flertal. På den måde opstilles der grænser for, hvor mange ikke-forældre skolekreds kan vælge. Følgende eksempel belyser dette:

Bestyrelsen består af 7 medlemmer, hvoraf mindst 5 skal være forældre til børn på skolen. Når to forældre er valgt i forældrekrede, skal der ved skolekredsens valg yderligere vælges i alt mindst 3 forældre. Dette skal der naturligvis tages højde for ved henholdsvis opstilling af kandidater og ved afgørelse af, hvem af de opstillede, der er valgt til bestyrelsen.

Bestemmelsens stk. 3 om afsætning af et bestyrelsesmedlem ved en tillidsafstemning er valgfri, men en tillidsafstemning vil aldrig kunne gennemføres, hvis bestemmelsen ikke fremgår af vedtægten. Bestemmelsen anvendes yderst sjældent, men anbefales, da den kan være nødvendig for at få afklaret samarbejdsproblemer internt i bestyrelsen.

Til § 11

Der kan indsættes en bestemmelse i skolens vedtægter, der giver medarbejderne (skolelederen undtaget) ret til at vælge bestyrelsesmedlemmer: 1 medlem såfremt bestyrelsen består af 5 medlemmer, og 2 bestyrelsesmedlemmer såfremt bestyrelsen består af mere end 5 medlemmer.

Denne mulighed anvendes ikke så ofte. Formentlig fordi bestyrelsen, som skolens øverste ledelse, også er øverste arbejdsgiverrepræsentant på skolen. Det medarbejdervalgte bestyrelsesmedlem kan derfor møde nogle dilemmaer og stå i inhabilitetssituationer, som mange finder vanskelige eller uønskede.

Det er kutyme, at skolens leder deltager i bestyrelsens møder, således at samarbejdet mellem den ansatte ledelse, skolelederen, og den valgte ledelse, bestyrelsen, understøttes.

Imidlertid er det almindeligt udbredt, at medarbejderne udpeger en kollega, som kan deltage i bestyrelsens møder som observatører. Tilsvarende kan det tillades, at eleverne vælger en elevrepræsentant, som kan overvære bestyrelsesmøderne som observatør. Observatører kan naturligvis udelukkes fra mødet, når der behandles sager omfattet af tavshedspligt, eller når sagens indhold kræver fortrolighed om forhandlingerne.

Observatører kan tildeles mulighed – eller ret – til at udtale sig om de spørgsmål, som bestyrelsen behandler; men observatører har ikke ansvar for bestyrelsens beslutninger og

kan ikke stemme. Det anbefales endvidere, at observatører betragtes som netop observatører og ikke som repræsentanter for en given interesse, fx lærergruppen eller en anden personalegruppe.

Ad. stk. 5. Bestyrelsesmedlemmer skal være uafhængige af andre interesser og må således ikke være bundet af forskrifter eller beslutninger fra andre, herunder fx foreninger, donorer, långivere m.fl., men skal alene arbejde ud fra egen overbevisning om, hvad der tjener til skolens bedste. Denne bestemmelse skal indgå i alle vedtægter.

Til § 12

Bestyrelsen skal have en formand, men det er valgfrit, om en bestyrelse vil vælge næstformand og kasserer.

Bestemmelsen om, at bestyrelsens forretningsorden optages som bilag til vedtægten, skal IKKE forstås således, at forretningsordenen er en del af vedtægten og fx skal godkendes og ændres efter samme bestemmelser som vedtægten. En sådan forståelse er decideret uhensigtsmæssig. Forretningsordenen er et supplement til vedtægten, som ligger i forlængelse af vedtægten og udarbejdes, godkendes og ændres løbende af bestyrelsen. Der er ikke krav om, at forretningsordenen skal offentliggøres på skolens hjemmeside – det anbefales dog for at fremme transparens og demokrati.

Følgende bestemmelse vækker jævnligt undren: *"Formanden indkalder mødedeltagerne og giver forinden møderne de pågældende underretning om, hvilke sager, der vil komme til behandling på mødet"*. Indkaldelse til almindelige møder foregår naturligvis med en skriftlig dagsorden, og de nærmere bestemmelser herom vil sædvanligvis fremgå af bestyrelsens forretningsorden. Vedtægtsformuleringen giver imidlertid også mulighed for hasteindkaldelse, når der opstår ekstraordinære situationer, der ikke kan afvente overholdelse af sædvanlige frister for bl.a. udsendelse af dagsorden.

Ad. stk. 4. Bestemmelsen er ikke til hinder for, at formanden overlader det til en anden mødedeltager at være ordstyrer. Tilsvarende er bestemmelsen ikke til hinder for, at man i forretningsordenen fastlægger en anden rutine for udfærdigelse af referat, som underskrives på et efterfølgende møde.

Til § 13

Bestyrelsesmedlemmer skal opfylde friskolelovens generelle habilitetsregler for at være medlem af bestyrelsen. Reglerne fremgår af friskolelovens § 5. Bestyrelsesmedlemmer er desuden underlagt forvaltningslovens bestemmelser i kapitel 2 om habilitet og i kapitel 8 om tavshedspligt.

Til § 14

Denne paragraf indeholder næsten udelukkende obligatoriske bestemmelser, jf. vedtægtsbekendtgørelsen, for en vedtægt for en fri grundskole. Bestemmelserne om inddragelse af generalforsamlingen i bestyrelsens arbejde er valgfri.

Ad. stk. 4. En del skoler medtager også "pantsætning" af fast ejendom som en af de beslutninger, generalforsamlingen skal involveres i. Det er ikke et krav, og det kan i praksis give unødige problemer i forbindelse med hjemtagning af lån.

Til § 15

De frie grundskoler er hverken omfattet af forvaltningsloven eller offentlighedsloven med disse loves bestemmelser om aktindsigt. § 15 lægger derfor op til, at bestyrelserne udformer skolens egne bestemmelser om ret til indsigt i skolens forhold, idet minimumskravene for medlemmer af forældrekræds og skolekræds, samt for ansattes rettigheder, skal fremgå af vedtægten.

Skolen er omfattet af persondataloven, som giver registrerede personer, (det vil sige ansatte, elever og forældre), ret til indsigt i alle de oplysninger, skolen har registreret om pågældende.

Til § 16

Bestemmelserne om tegningsret er obligatoriske. Prokura har i denne sammenhæng en særlig betydning og er en mere vidtgående beføjelse end en fuldmagt, som tillægges eller naturligt følger af stillingen. Hensigten med bestemmelsen er, at det skal være umuligt for bestyrelsen at fralægge sig det overordnede ansvar. Bestemmelsen forhindrer ikke, at en bestyrelse giver (stillings-)fuldmagter til skoleleder og administrativt personale, således at disse fx kan disponere i forhold til pengeinstitut.

Til § 17

På nogle friskoler har det været almindelig praksis, at skolens leder blev ansat og afskediget af generalforsamlingen efter indstilling fra bestyrelsen. Imidlertid er tiden på mange måder løbet fra denne praksis. Derfor har vi i standardvedtægten foreslået 3 forskellige bestemmelser, som man kan vælge imellem. Her følger et par bemærkninger om de 3 muligheder, der peges på i standardvedtægten:

a) ***"Skolens leder ansættes og afskediges af bestyrelsen"***

Denne formulering tager udgangspunkt i, at bestyrelsen har det overordnede ansvar og dermed også ansvaret for, at den ansatte leder arbejder i overensstemmelse med skolens værdier og lovgivningen, samt varetager sine opgaver tilfredsstillende. Endvidere respekterer formuleringen rammerne for behandlingen af eventuelle problemer, herunder navnlig ansættelsesretlige spørgsmål, der skal håndteres som et mellemværende mellem den ansatte og ledelsen, hvor skolelederen er den ansatte, og bestyrelsen er arbejdsgiveren.

b) ***"Skolens leder ansættes og afskediges af generalforsamlingen efter indstilling fra bestyrelsen"***

Denne formulering tager udgangspunkt i, at skolelederen, i henhold til friskoleloven, har ansvaret for, at eleverne opfylder undervisningspligten. Da forældrene har valgt, at deres børn skal opfylde undervisningspligten i netop denne skole med netop dette værdigrundlag, er det også forældrene, der skal godkende lederen. Over for denne ideelle betragtning kan der rejses nogle væsentlige spørgsmål, som man bør overveje:

- En generalforsamling kan næppe få tilstrækkelig viden om kandidaten til at foretage en reel bedømmelse af vedkommende. Derfor vil betydningen af godkendelsen navnlig være symbolsk.
- I henhold til friskoleloven er ansættelser og afskedigelser bestyrelsens ansvar. Og det er bestyrelsens ansvar, at de fagretlige spilleregler overholdes. Det betyder, at man formelt set lader generalforsamlingen stå over bestyrelsen i vedtægten, selvom bestyrelsen, ifølge lovgivningen, er

den øverste ansvarlige over for myndighederne. Heri er der indbygget en modsigelse, som rummer potentielt konfliktstof.

- I tilfælde af en afskedigelse betyder det også, at generalforsamlingen, som får forelagt sagen, ikke kan få adgang til det fulde beslutningsgrundlag. Dette skyldes, at en bestyrelse ikke offentligt kan omtale de tjenesteforhold, som måtte ligge til grund for indstillingen til afskedigelse, uden at overtræde blandt andet de ansættelsesretlige spilleregler og diskretionshensynet til skolelederen. Derfor er det problematisk og reelt umuligt at inddrage en generalforsamling i en opsigelse.
- Endvidere kan der være tale om pludseligt opståede og særligt grove forhold (fx besvigelse, vold eller seksuelle krænkelser), der giver anledning til en opsigelse eller bortvisning øjeblikkeligt, og som en bestyrelse derfor ikke kan bringe for en generalforsamling.
- For begge de skitserede tilfælde gælder, at en eventuel inddragelse af en generalforsamling med meget stor sandsynlighed vil medføre øgede økonomiske krav mod skolen – og vel at mærke et økonomisk krav, som alene bestyrelsen kan drages til ansvar for.
- Endelig kan man stille spørgsmål ved, om en skoleleder, der er "ansat" af generalforsamlingen, vil kunne skærpe en konflikt ved at hævde, at pågældende har sit mandat fra generalforsamlingen (/forældrene) og derfor ikke skal underordne sig bestyrelsen, uagtet at bestyrelsen er lederens arbejdsgiver.

c) ***"Skolens leder ansættes af generalforsamlingen efter indstilling fra bestyrelsen. Skolens leder afskediges af bestyrelsen".***

Denne formulering er et forsøg på at imødekomme traditionen og den ideelle betragtning med hensyn til, at forældrekrædsen godkender bestyrelsens valg af ny skoleleder samtidigt med, at de indvendinger, der er imod, at generalforsamlingen afskediger skolelederen, tages til efterretning.

Bestemmelsen i stk. 3 giver mulighed for, at bestyrelsen også kan give skolelederen bemyndigelse til at ansætte og afskedige ansatte uden forudgående godkendelse fra bestyrelsen. Det anbefales, at bestyrelsen drager omsorg for, at der udarbejdes en nærmere beskrivelse af arbejdsdelingen mellem bestyrelse og skoleleder, så skolelederens kompetencer/beføjelser og pligter er tydeliggjort. Det anbefales, at beskrivelsen opdateres jævnligt.

Til § 18

Bestemmelsen er obligatorisk i sin helhed.

Til § 19

Bestyrelsen er ansvarlig for vedtægtsændringer. Vedtægtsændringer kan derfor ikke gennemføres af generalforsamlingen, uden der foreligger en indstilling fra bestyrelsen.

I tilfælde, hvor ministeriet har pålagt skolen at gennemføre ændringer eller såfremt en ændring af ministeriets vedtægtsbekendtgørelse gør en ændring nødvendig, anbefaler vi dog, at bestyrelsen skal kunne træffe beslutning alene, således som det fremgår af stk. 4.

Generalforsamlingsbeslutning på to efter hinanden følgende generalforsamlinger med kvalificeret flertal skal ses som en sikring mod utilsigtet ændring af fx skolens formålsparagraf.

Til § 20

Nedlæggelsesbestemmelserne er i det store og hele obligatoriske i henhold til lovgivningen og vedtægtsbekendtgørelsen. Det skal dog understreges, at bestyrelserne har handlingspligt, uanset de generelle bestemmelser om nedlæggelse, såfremt skolen at økonomiske grunde ikke kan videreføres, men skal lukkes og eventuelt behandles efter konkurslovgivningen.

FRISKOLERNE foreslår, at eventuelle overskydende midler ved skolenedlæggelse skal tilfalde Friskolefonden. Fonden støtter medlemsskolerne økonomisk fx i kritiske situationer med lån til byggeri, men fonden yder kun støtte til skoler, hvor Friskolefonden i skolens vedtægt er indsat som "arving". I lovmærkningerne til ændringen af vedtægtskravene i friskoleloven i 2012 gives der fortsat hjemmel til at indskrive Friskolefonden som "arving".

Ønsker skolen ikke at indsætte Friskolefonden som "arving", skal følgende bestemmelse fremgå af vedtægten: *"Eventuelle overskydende midler ved skolens nedlæggelse skal med børne- og undervisningsministerens godkendelse anvendes til skolevirksomhed, der støttes i henhold til friskoleloven."*

Til § 21

Det er en gyldighedsbetingelse, at skolens vedtægter er offentliggjort på skolens hjemmeside. Det betyder, at eventuelle vedtægtsændringer først er gyldige, når de er offentliggjort på hjemmesiden. Det er altså ikke nok, at bestyrelsen og/eller generalforsamlingen har godkendt en vedtægtsændring – denne skal også offentliggøres på skolens hjemmeside for at være gyldig. Datoen for offentliggørelse på hjemmesiden skal fremgå. Endvidere stilles der en række formelle krav til underskrivelse af vedtægterne.